

Collectieve vreugde – collectieve herinnering

Gisteren werd Max Verstappen wereldkampioen Formule 1.

Al een week daarvoor leek Nederland zich voor te bereiden op dit heuglijke feit. De media berichtte welhaast iedere dag, dat de kans groot was dat (onze) Max deze Titatenstrijd kon, nog sterker, zou gaan winnen. Tezelfdertijd trokken hele kolonnes fans richting Abu Dhabi met vlaggen en het nodige 'oranje' waarmee ze langs het circuit de (vermeende) Nederlandse suprematie krachtig zouden gaan benadrukken.

Zondag, 12 december 2021, schreef Max Verstappen geschiedenis. Tot de laatste bocht van de allerlaatste ronde leek het erop dat zijn (aarts)rivaal Lewis Hamilton voor de achtste keer op rij de wereldtitel zou gaan veroveren. Het omgekeerde gebeurde. Verstappen zag kans in de bewuste bocht Hamilton in te halen en hem achter zich te houden tot de meet werd bereikt.

Het publiek was uitzinnig van vreugde. De driekleurige vlaggetjes, waarmee de Nederlandse supporters uitbundig zwaaiden, leken zich in de massa aaneen te rijgen tot één groot dundoek met het oranje, waarin de supporters waren gehuld, als decor.

Uitzinnig was ook de vreugde die tv-beelden ons toonden, afkomstig uit Nederlandse huiskamers, sportkantines, verenigingsgebouwen enz.. Zelfs de koning en de minister-president waren betrokken geweest bij deze race, hetgeen bleek uit berichten in de sociale media.

De titel van dit schrijven luidt 'collectieve vreugde – collectieve herinnering.

Ik heb begrepen dat de race door miljoenen kijkers is gevolgd. De media golfde met talloze berichten en beelden tot uren na de overwinning als een tsunami over het land en zelfs voorbij haar grenzen. De grondtoon van al deze berichten kenmerkte zich onmiskenbaar door superveel vreugde. Ik heb me afgevraagd, hoe dat in 's hemelsnaam mogelijk was, zeker gezien, en misschien wel juist door, het feit dat tezelfdertijd velen gebukt gaan onder de lasten van het heersende covid-virus.

Om dit te kunnen begrijpen, moeten we ons afvragen wat vreugde precies is. Vreugde is synoniem aan blijdschap, geluk. De oude wijzen vertellen ons dat de mens in zijn diepste wezen pure vreugde is. Als dat zo is – en ik bevestig het van ganser harte – dan kan het niet anders, dan dat we dat op de een of andere manier 'vergeten zijn' of dat we dat van meet af aan niet hebben geweten.

Als we de moeite nemen te onderzoeken wat er gebeurt als we vreugde ervaren, dan kunnen we erachter komen, dat het een (fijn) gevoel is, dat zich van ons meester maakt. Daarnaast kunnen we ontdekken, dat we even loskomen van degene die we 'denken' te zijn. Voor dat moment vallen we als het ware samen met wat/wie we in essentie zijn. De persoon, ons ego, speelt met andere woorden even niet mee, kan geen spelbreker zijn met zijn oordelen, aannames, principes etc.. Alleen zó kan de mogelijkheid ontstaan ontvankelijk te zijn voor wat er is. En laat dat nou vreugde zijn! Vreugde die er altijd al was, die er is, en altijd zal zijn. Ze vormt namelijk het wezen van het bestaan (Bewustzijn) zelf. Wat daar in het kader van de Formule 1 race voor nodig was, was een krachtige, positieve gerichtheid op het evenement. Door die gerichtheid waren we even los van 'onze persoon'.

Een ander voorbeeld hiervan ervaar ik op zondagmorgen, als ik langs het strand loop.

De honden die daar worden uitgelaten zijn zonder uitzondering allemaal 'gek van blijdschap' hetgeen ik opmaak uit hun uitgelaten spel, hun drieste sprongen in het zilte zeewater, hun energieke 'rugrollen' in het zand en het onvermoeibare gieren langs de vloedlijn. Maar er zijn ook andere voorbeelden te vinden, die aantonen dat blijdschap tot ons erfgoed behoort. Zo zie ik ook de vreugde werkzaam in de uitbundige wijze waarop de natuur in de lente weer tot leven komt. In koeien die bijna over elkaar heen springen als ze uit hun winterverblijf de frisgroene wei in worden gelaten. Ik zie de vreugde in het spel van jonge kinderen, en zelfs in het gedrag van mensen die onder invloed zijn van alcohol. Ergo: als er vreugde is, is er sprake van herinneren, samenvallen met wat/wie we in ons diepste wezen zijn.

Een prachtige bijkomstigheid in het voorbeeld van de Formule 1 is, dat we die vreugde delen met zoveel anderen. In die collectieve vreugde ontmoeten we elkaar en herinneren we ons – veelal onbewust – onze verbondenheid met 'de ander'. En ook dát zijn we. We zijn één, de ander is ons, wij zijn die ander.

Als zodanig wordt die blijdschap door de meeste mensen echter niet herkend. Toch, als we er zó naar kijken, vormt zij een lichtpunt en dat is deze donkere tijd voor Kerst, wel zo fijn!